

ACREC

ANTI-CORRUPTION
RESEARCH & EDUCATION
CENTRE

РІЧНИЙ ЗВІТ 2021

ACREC

Міждисциплінарний науково-освітній центр протидії корупції в Україні (ACREC) є науково-дослідницьким центром, котрий здійснює освітню, наукову та просвітницьку діяльність і об'єднує вітчизняних та іноземних науково-педагогічних та наукових працівників, докторантів, аспірантів, студентів та практиків у сфері запобігання і протидії корупції.

ЗМІСТ

НАША ВІЗІЯ

НАША МІСІЯ

НАШІ ЦІННОСТІ

НАШІ ПРИНЦИПИ І ПІДХОДИ ДО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ

НАГЛЯДОВА РАДА

ПРАВЛІННЯ

КОМАНДА

НАША ДІЯЛЬНІСТЬ У 2021 РОЦІ:

1. Освіта
2. Наука
3. Просвітництво
4. Менторський напрям

НАШІ ДОНОРИ У 2021 РОЦІ

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

НАША ВІЗІЯ:

**ВРЯДУВАННЯ
БЕЗ КОРУПЦІЇ
ЯК НОВА НОРМА
У СУСПІЛЬСТВІ.**

НАША МІСІЯ:

**СФОРМУВАТИ НОВУ ШКОЛУ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ДУМКИ ДЛЯ
СТВОРЕННЯ НОВОГО СУСПІЛЬНОГО ДОГОВОРУ БЕЗ КОРУПЦІЇ.**

**НАДАТИ АГЕНТАМ ЗМІН ІНСТРУМЕНТАРІЙ, ТЕОРЕТИЧНІ І
ПРАКТИЧНІ ЗНАННЯ ДЛЯ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.**

**СТАТИ КОМУНІКАЦІЙНОЮ ПЛАТФОРМОЮ ДЛЯ АГЕНТІВ ЗМІН
НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРІ.**

ЦІННОСТІ

ЦІННОСТЯМИ, ЩО МИ СПОВІДУЄМО І ЯКІ ВИЗНАЧАЮТЬ РОЗВИТОК, СПРЯМОВАНІСТЬ ТА ВСЮ ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ, Є:

1. **Неупередженість.** Ми вважаємо, що неупередженість — це протилежність корупції. Тому неупередженість — це наріжний камінь у навчальному та дослідницькому процесах, що впроваджує ACREC.
2. **Ефективність та результативність.** В умовах обмежених ресурсів ми акцентуємо увагу на уникненні подвійних матеріальних і часових затрат. Задля цього здійснюємо попереднє планування, залучаємо волонтерів та дотримуємося принципу економності. Для нас важливо працювати не над проектами, на які дають фінансування, а над проектами, в яких ми бачимо обґрунтований потенціал для позитивного результату (фокус не на output, а на impact).
3. **Інклюзивність.** Основою нашої роботи є нульова толерантність до дискримінації будь-яких суспільних груп.

ПРИНЦИПИ І ПІДХОДИ ДО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРИНЦИПИ:

- **Критичність:** Означає не негативність, а усвідомлення, що ніщо не дане саме по собі, необхідність **все перевірити, перепитати**. Відсторонення від нормативних тверджень «добре чи погано».
- **Конструктивність: Вибудувати** інноваційну думку, ідею, теорію. Ми вважаємо, що теорія дає інструмент для розвитку ідей. Дослідження відкривають нову, необмежену перспективу, яка може допомогти знайти рішення проблеми, яку на перший погляд неможливо вирішити.
- **Об'єктивність:** Політична незалежність, відкритість до (неочікуваного) результату, прозоре відображення процесу академічної роботи.
- **Креативність:** Сміливість розвивати цікаві, неординарні питання, давати визначення, розвивати власні концепції, теорії поза наявною літературою. У той же час, креативність - це **не хаотичність**, оскільки акцент лежить на структурованій, послідовній, обґрунтованій роботі.

ПІДХОДИ:

Досвід антикорупційної політики незалежної України показує, що законодавство, акцент на репресивних та каральних заходах подолання корупції не можуть бути ефективно імплементовані в умовах системної політичної корупції. Натомість необхідний новий суспільний договір, який може змінити систему. Ми вважаємо, що зміщення акценту на інпут системи (інституціоналізація нових правил політичної гри, створення нових політичних сил, стратегічна комунікація інтересів широких верств населення) можуть стати альтернативними підходами для суспільних інновацій у сфері протидії корупції.

Тому у нашій роботі ми виділяємо два основні підходи:

- Створення умов для формування критичної маси для змін правил гри;
- Акцент на творенні/співтворенні нових правил гри та умов (на відміну від стратегії *shaming and blaming*).

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ

Правління

Наглядова рада

Виконавчий директор

Адміністративний директор

ACREC

Фінансовий директор

Комунікаційний менеджер

Команда аналітиків

НАГЛЯДОВА РАДА

МАКС БАДЕР

Експерт з політичних питань Східної Європи та Азії, професор Лейденського університету (Нідерланди). Сфера наукових досліджень: вибори, корупція, політика авторитаризму та демократизму.

БОРИС ДАНЕВИЧ

Експерт з медичного права України. Є провідним спеціалістом в галузі інтелектуальної власності.

МАРТА ФАРІОН

Адвокат, президент Києво-Могилянської Фундації в Америці. Є головою ради програми «Електронна бібліотека країни».

ТЕТЯНА ПЕКЛУН

Медійник, член правління ГО «Центр протидії корупції».

ПРАВЛІННЯ

МЕЛЕШЕВИЧ АНДРІЙ

Президент Національного університету «Киево-Могилянська академія».

Доктор філософії в галузі політології (Ph.D, Syracuse University, USA), професор.

Пішов у засвіти у 2021 році

МАРУСОВ АНДРІЙ

Експерт з питань держзакупівель, журналіст.

ДАР'Я КАЛЕНЮК

Виконавчий директор ГО «Центр протидії корупції».

Спеціалізується в міжнародно-правових механізмах протидії корупції, зокрема, поверненні вкрадених активів та інструментах протидії відмиванню грошей. Магістр права фінансових послуг, Чикаго-Кент коледж права. Стипендіат програми ім. Фулбрайта 2010-2011 рр.

КОМАНДА

ОКСАНА НЕСТЕРЕНКО

Виконавчий директор ACREC. Викладач НаУКМА, кандидат юридичних наук. Спеціаліст у сфері доступу до публічної інформації та захисті викривачів і розкриття інформації. Кандидат юридичних наук, стипендіат програми ім. Фулбрайта, 2013-2014 рр. (Інститут Кеннана при Міжнародному науковому центрі ім. Вудро Вільсона, Вашингтон (Kennan Institute Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington)).

Член робочої групи з розробки Закону України «Про доступ до публічної інформації» та законопроекту «Про захист викривачів і розкриття інформації про шкоду або загрозу суспільним інтересам». Оксана є автором та співавтором понад 60-ти наукових публікацій, серед яких монографія «Інформація в Україні: право на доступ».

ОКСАНА ГУС

Дослідниця Болонського університету. Співзасновниця міжнародної мережі дослідників корупції (www.ICRNetwork.org) та консультантка з розвитку АСРЕС. захистила докторську дисертацію в Інституті розвитку та миру університету Дуйсбург-Ессен, Німеччина (INEF, Universität Duisburg-Essen). Сферою наукових інтересів є політична корупція у гібридних режимах, а також методи та теорії міждисциплінарних досліджень корупції. Отримала ступінь магістра з політології, публічного права й антропології Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана, Німеччина (Ludwig-Maximilians-Universität München).

Вона була дослідницею в університеті Гьотеборгу (QoG Institute), Лейденському університеті, Університеті Торонто (CERES) та консультанткою УНП ООН, Юнеско, ЄС та ради Європи. Оксана Гус є авторкою книги «How Corruption and Anti-Corruption Policies Sustain Hybrid Regimes», Stuttgart: Ibidem, 2020.

АНДРІЙ БІЛЕЦЬКИЙ

Адміністративний директор. Кандидат юридичних наук, кримінолог. Експерт у сфері запровадження освітніх онлайн-програм у сфері протидії корупції та ролі громадянського суспільства у сфері проведення антикорупційних реформ. Має низку наукових публікацій у сфері протидії корупції.

МАРГАРИТА ЧАБАННА

Докторка політичних наук, доцент. Керівник освітніх програм. Експерт у питаннях політичних режимів, тоталітаризму, політичного маніпулювання, партійних систем.

МАРІЯ МАМЕДБЕКОВА

Адміністративний менеджер ACRES. Фахівець з міжнародних відносин, магістр міжнародних відносин ІМВ КНУ ім.Т.Г. Шевченка.

АЛІНА ЛОСЬ

Аналітик АСРЕС. Магістр політології НаУКМА, випускниця сертифікатної програми «Антикорупційні міждисциплінарні студії» 2017-2018 рр.

Менеджер проекту «Київські антикорупційні тури»

АРТЕМ ХАЛІМОВСЬКИЙ

Аналітик та проектний менеджер АСРЕС. Фахівець з розробки та акредитації освітніх програм. Здобувач магістерських ступенів «Комунікації в демократичному врядуванні» в НаУКМА та «Зовнішня політика» ІМВ КНУ ім. Т.Г. Шевченка.

НАША ДІЯЛЬНІСТЬ У 2021 РОЦІ

ОСВІТА

1. СЕРТИФІКАТНА ПРОГРАМА “АНТИКОРУПЦІЙНІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ СТУДІЇ”

У 2021 році в рамках Сертифікатної програми відбулось дві події: випуск 4-го набору та старт ювілейного, 5-го року навчання слухачів. У зв'язку з пандемією більшість курсів відбуваються онлайн. Проте, це дозволило нам розширити географію залучення слухачів не тільки на регіони України, але й закордон: так, слухачами 5-го набору стали, зокрема, студенти зі Сполучених Штатів Америки та Білорусі. Традиційно, слухачами нашої програми стали представники активної громад-

ськості, державні службовці, журналісти розслідувачі та представники студентства.

Цього року, слухачі матимуть змогу прослухати не тільки загально-теоретичні курси щодо політико-правового розуміння явища корупції, але й отримують нові знання і навички з питань написання аналітичних документів в сфері запобігання і протидії корупції, дізнаються про основи проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та їх проектів, викриття і попередження корупції під час публічних закупівель, основи розслідування корупційних правопорушень, а також вивчатимуть питання доступу до публічної інформації та захисту викривачів.

Програма реалізується за фінансової підтримки Open Society Foundations та Міжнародного фонду “Відродження”

2. МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА “АНТИКОРУПЦІЙНІ СТУДІЇ”

АНТИКОРУПЦІЙНІ СТУДІЇ

Перш за все, знаковою подією у 2021 році став перший випуск студентів Магістерської програми “Антикорупційні студії”. Після двох років навчання перші з набраних на програму студентів нарешті отримали

свої дипломи в стінах Національного університету «Кієво-Могилянська академія». Кожен з них тепер є дипломованим спеціалістом з питань корупції та антикорупції й матиме можливість застосовувати отримані знання на практиці. У церемонії випуску Магістерської програми “Антикорупційні студії” взяли участь в.о. Президента Національного університету «Кієво-Могилянська академія», представники USAID Ukraine, представники програми USAID_Взаємодія, а також голова та представники Національного агентства з питань запобігання корупції, які привітали перших в Україні магістрів з питань корупції та антикорупції.

Крім того, восени 2021 року відбувся черговий, вже 3-й набір на навчання на Магістерській програмі. Переважна більшість вступників програми є студентами і декілька з них є представниками міжнародної спільноти, а саме громадянами Сполучених Штатів Америки та Грузії. Цим підтверджується іноваційність та затребуваність нашої програми не тільки в Україні, але й на міжнародному рівні.

Важливою новиною також стало запровадження разом з Асоціацією випускників Кієво-Могилянської академії, Кієво-Могилянською школою врядування імені Андрія Мелешевича, Факультетом правничих наук НаУКМА стипендіальної програми імені Андрія Мелешевича - вченого, викладача, Президента Кієво-Могилянської

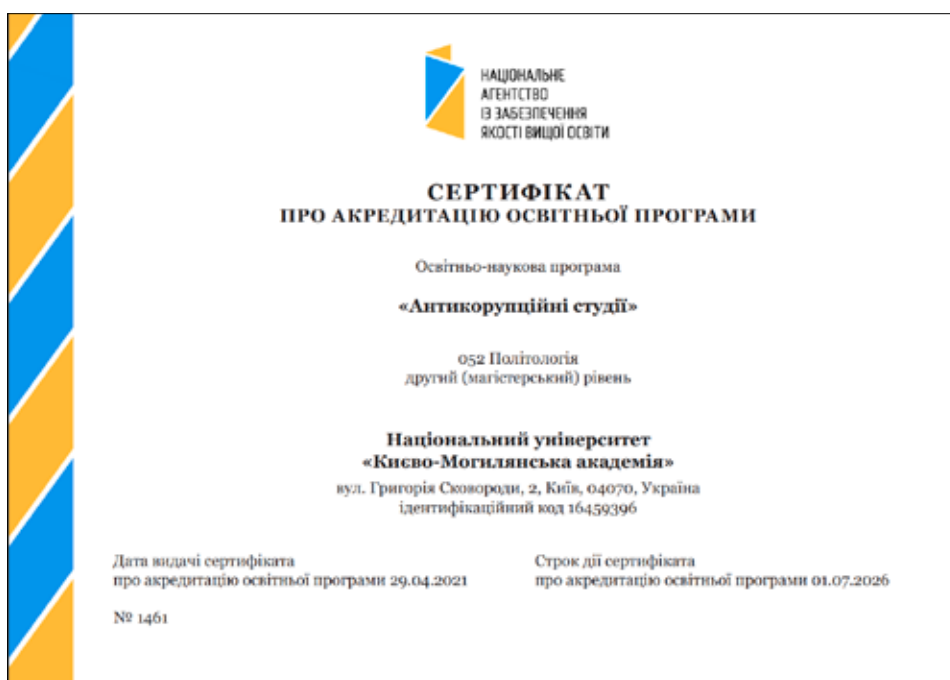
академії (2014-2019), декана факультету правничих наук НаУКМА (2005-2014), а також фундатора АСРЕС та Кієво-Могилянської школи врядування. Пан Андрій передчасно залишив нас на початку 2021 року, тому, з метою продовження його доброї справи, було вирішено заснувати іменну стипендію на його честь.

Стипендія розрахована на 3 студентів/ок магістратури програм Києво-Могилянської школи врядування імені Андрія Мелешевича, Факультету правничих наук НаУКМА та програми «Антикорупційні студії». Більше про іменну стипендію Андрія Мелешевича: <http://meleshevych.org.ua/>

Першу стипендію, за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», отримали студентки другого року навчання Магістерської програми «Антикорупційні студії» Марта Глобб та Анна Щербяк. Події вручення стипендії передувала дискусія за участі Віталія Шабуніна, Дениса Бігуса, Андрія Боровика та Наталії Соколенко «Корупція робить людей щасливими».

Не менш важливою новиною для Магістерської програми, зокрема, для підтримання її статусу та інституційності стало отримання сертифікату її акредитації від Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Експертна акредитаційна комісія в цілому позитивно оцінила стан та якість впровадження Магістерської програми. За підсумками оцінки експертної комісії, НАЗЯВО було вирішено акредитувати освітню програму.

Магістерська програма «Антикорупційні студії» стала можливою завдяки підтримці американського народу через Агентство Сполучених Штатів з міжнародного розвитку (USAID). Зміст Магістерської програми «Антикорупційні студії» є виключною відповідальністю Міждисциплінарного науково-освітнього центру протидії корупції і необов'язково відображає погляди USAID чи Уряду Сполучених Штатів. Магістерська програма «Антикорупційні студії» також відбувається завдяки підтримці Open Society Foundation, Міжнародного Фонду «Відродження» та The Matra Programme від Міністерства закордонних справ Королівства Нідерланди.

3. ОНЛАЙН КУРС “ЖУРНАЛІСТСЬКІ РОЗСЛІДУВАННЯ, АДВОКАЦІЯ І ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ЕКОЛОГІЇ”

Виходячи із запиту, який існує в суспільстві на тему захисту екології, нами було вирішено розробити новий онлайн-курс на платформі Prometheus під назвою “Журналістські розслідування, адвокація і протидія корупції у сфері екології”. Курс покликаний надати практичні та теоретичні знання щодо проведення журналістських розслідувань на екологічну тематику, а саме інструментарій для збору та перевірки інформації, роботи з відкритими джерелами даних, спілкування з державними органами; надати практичний інструментарій для передачі зібраних матеріалів у відповідні органи для вживання заходів для захисту довкілля та розуміння засад ефективних екологічних політик. Курс, перш за все, створювався для журналістів-розслідувачів, які займаються екологічною журналістикою, студентів та університетських екологічних організацій, екологічних ГО національного та регіонального рівнів, експертів у сфері екології і загалом всіх небайдужих, кого цікавить тема довкілля. Викладачами курсу стали Артем Романюков, Стенфордський стипендіат, володар премії «Люди Нового Часу» від журналу НВ за реформи на місцях, член РГК НАБУ трьох скликань (2016-2019), співзасновник SaveEcoBot / SaveDnipro, а також Ірина Федорів, головна редакторка сайту ГО «Рух ЧЕСНО», фахівчиня з питань місцевого самоврядування та комунікацій. Ірина адвокатувала питання збереження Біличанського лісу на рівні парламенту та Офісу президента. З 2015 займається моніторингом роботи політиків, зокрема тим, як вони розпоряджаються рекреаційними ресурсами громад.

Курс доступний за посиланням: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+JI101+2021_T3/about

Курс підготовлено в межах Ініціативи з розвитку аналітичних центрів в Україні, яку виконує Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Ініціативою відкритого суспільства для Європи (OSIFE) за фінансової підтримки Посольства Швеції в Україні. Думки та позиції викладені у цій публікації є позицією автора та не обов'язково відображають позицію Посольства Швеції в Україні, Міжнародного фонду «Відродження» та Ініціативи відкритого суспільства для Європи (OSIFE).

4. ОНЛАЙН КУРС «АНТИКОРУПЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА» ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ»

За останні роки відбувся прорив у розвитку громадської участі при прийнятті рішень від органів місцевого самоврядування до парламенту. Водночас мало отримати право вплинути, потрібно володіти інструментами, які дозволять робити цей вплив ефективним. Саме таким інструментом є антикорупційна експертиза. Учасники цього курсу навчаться проведенню антикорупційної експертизи законодавства різного рівня та практичним механізмам її врахування. Викладачкою курсу є Тетяна Хутор, очільниця «Інституту законодавчих ідей» – організації, яка є визнаним та беззаперечним лідером в Україні у проведенні антикорупційної експертизи.

5. МОБІЛІЗАЦІЙНА ШКОЛА “АКАДЕМІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО АКТИВІСТА”

Open Call

Мобілізаційна школа

«Академія
антикорупційного
активіста»

Мобілізаційна школа - це навчальна програма, яка складається з 10 занять для молодих громадських активістів. Школа створена для здобуття практичних і теоретичних навичок в учасників щодо боротьби з корупцією. Також це можливість прослухати курс від досвідчених лекторів і практиків, обмінятися знаннями, досвідом, та інформацією. Учасники потенційно можуть стати членами антикорупційних громадських організацій.

Протягом 4 місяців буде проведено щонайменше 8 сесій, які будуть складатись з оналайн тренінгу, зустрічі з носіями досвіду, та опрацювання кейсів учасниками. До участі в курсі будуть залучені щонайменше 40 учасників, яких попередньо буде обрано через конкурс апікаційних анкет. Також кожне з занять, вебінарів, тренінгів буде доступний для всіх бажаючих вільних слухачів.

Учасниками школи були відібрані молоді активісти з тих регіональних міст України, де реалізовувався проект зміцнення організаційних спроможностей регіональних антикорупційних організацій. Лекторами виступили як представники національних, так і регіональних антикоурпційних організацій. У підсумку, 20 найкращих студентів отримали сертифікати та були закріплені за обраними громадськими організаціями для подальшої співпраці та волонтерства.

Мобілізаційна школа “Академія антикорупційного активіста” була реалізована в рамках проекту “Зміцнення організаційних спроможностей регіональних/місцевих антикорупційних громадських організацій в Україні” за фінансової підтримки програми MATRA Міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів.

6. АПРОБАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ПОСІБНИКА “ЯК СТВОРИТИ ЦНАП ВІЛЬНИЙ ВІД КОРУПЦІЇ” РАЗОМ З U-LEAD З ЄВРОПОЮ

ІСТОРІЯ
УСПІХУ

АПРОБАЦІЯ
АНТИКОРУПЦІЙНОГО
ПОСІБНИКА НА
МІСЦЯХ

← ПОСІБНИК «ЯК СТВОРИТИ ЦНАП, ВІЛЬНИЙ ВІД КОРУПЦІЇ» МІСТИТЬ ІНСТРУМЕНТИ Й РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ТОГО, ЯК ПОПЕРЕДИТИ ТА ЗАПОБІГТИ КОРУПЦІЇ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ, ЯКІ МИ ВИПРОБУВАЛИ НА ПРАКТИЦІ РАЗОМ З ГРОМАДАМИ.

ЯК СТВОРИТИ ЦНАП, ВІЛЬНИЙ ВІД КОРУПЦІЇ

Посібник з розвитку об'єднаних громад територій та територіально-культурних унітарів на місцях. Створено за підтримки Програми U-LEAD з Європою.

U-LEAD

У середині 2020 року, експерти АСРЕС долучались до створення антикорупційного посібника “Як створити ЦНАП вільний від корупції”, базового тренінгу для представників громад щодо корупції та антикорупції, а також відео-курсу з цих питань на запрошення програми U-Lead з Європою.

На початку ж 2021 року, експерти АСРЕС в якості запрошених лекторів мали змогу апробувати антикорупційний тренінг/воркшоп для представників п'яти об'єднаних територіальних громад з п'яти областей і з різними моделями ЦНАП. Разом з експертами АСРЕС учасники тренінгу обговорювали питання та інструменти запобігання і протидії корупції, які було висвітлено в посібнику.

НАУКА

1. АНТОЛОГІЯ “ДОСЛІДЖЕННЯ КОРУПЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ”

У квітні 2023 року адміністративний директор ACREC Андрій Білецький взяв участь у презентації звіту «Як корупція загрожує лісам України: Типологія та тематичні дослідження корупції та незаконних рубок». Цей звіт став першим з серії досліджень Базельського інституту екологічної корупції «Deer Dive», присвячених комплексному аналізу корупції та незаконної вирубки лісів в Україні.

Андрій Білецький разом з іншими співавторами дослідження – Амандою Кабрехо ле Ру та Єгором Гриником – представили типологію корупції та незаконних рубок, що базувалася

на їхньому аналізі окремих матеріалів справ.

Участь адміністративного директора ACREC у даному заході сприяла підвищенню обізнаності про проблему корупції та незаконної вирубки лісів в Україні, а також продемонструвала відданість організації питанням екології та захисту природних багатств України.

Одним з найбільших досягнень ACREC у 2021 році стало видання першої в Україні антикорупційної антології “Дослідження корупції: теоретичні та концептуальні засади”.

Антологія презентує генезу теоретичного та концептуального підґрунтя для дослідження корупції за останні 60 років у відповідь на виклики, з якими неминуче стикаються дослідники. Переклад основоположних праць на українську мову має на меті подолати мовний бар’єр для українських дослідників корупції та дати їм можливість долучитися до діалогу з міжнародною академічною та експертною спільнотою.

Антологія стане в нагоді студентам, які вивчають корупцію, науковцям, які досліджують корупцію, а також всім охочим дізнатись більше про це негативне явище та які підходи існують в науці щодо боротьби з ним.

Публікація видана в межах Ініціативи з розвитку аналітичних центрів в Україні, яку виконує Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Ініціативою відкритого суспільства для Європи (OSIFE) за фінансової підтримки Посольства Швеції в Україні. Думки та позиції викладені у цій публікації є позицією автора та не обов’язково відображають позицію Посольства Швеції в Україні, Міжнародного фонду «Відродження» та Ініціативи відкритого суспільства для Європи (OSIFE).

2. ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЕКТ «АНТИКОРУПЦІЙНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ДЕБАТИ ДЛЯ СТАЛОСТІ АНТИКОРУПЦІЙНИХ РЕФОРМ»

У продовження реалізації цього дослідницького проекту, у 2021 році було презентовано два дослідження: “Проблеми застосування законодавства та корупціогенні фактори у сфері виділення земельних ділянок без земельних торгів для житлобудівельних та обслуговуючих кооперативів” та “Моніторинговий звіт щодо виконання норм Закону України «Про запобігання корупції» в частині захисту викривачів центральними органами виконавчої влади та обласними державними адміністраціями у 2020 році”.

Перше дослідження було присвячене виявленню та аналізу корупціогенних факторів у законодавстві, яке регулює процес виділення земельних ділянок для будівництва багатоквартирних житлових будинків у містах - обласних центрах для житлово-будівельних і обслуговуючих кооперативів, практику застосування такого законодавства і пов'язаних з цим корупційних ризиків. Це дослідження буде корисним для представників законодавчих органів, які дотичні до формування та реалізації державної політики у сфері будівництва, органів місцевого самоврядування, які приймають рішення щодо виділення землі безкоштовно для будівництва багатоквартирних будинків, громадських активістів та журналістів, які займаються розслідуваннями корупційних схем у

сфері земельних відносин а також стануть основою для вироблення державних антикорупційних політик.

25 ЛЮТОГО, 15:00, ZOOM

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ
ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ
ВИДІЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК
БЕЗ ЗЕМЕЛЬНИХ ТОРГІВ

ДЛЯ ЖИТЛОВО-БУДІВЕЛЬНИХ ТА ОБСЛУГОВУЮЧИХ КООПЕРАТИВІВ

Дослідження було представлено на заході “Проблеми застосування законодавства та корупціогенні фактори у сфері виділення земельних ділянок без земельних торгів для житлово-будівельних та обслуговуючих кооперативів”, яке було проведене

разом з громадськими організаціями “Автомайдан-Вінничина” та “Трипільський край”, представники яких брали участь у написанні самого дослідження. Крім того, на презентації були присутні народні депутати України та інші представники активної громадськості.

Друге дослідження стосувалось о аналізу стану виконання центральними органами виконавчої влади та обласними державними адміністраціями вимог норм Закону України «Про запобігання корупції» щодо побудови ефективної системи захисту викривачів. Дослідження було виконано у партнерстві з Національним агентством з питань запобігання корупції. Крім самого дослідження, аналітиками також було розроблено резюме моніторингового звіту, а також рейтингування центральних органів виконавчої влади та обласних державних адміністрацій за критеріями виконання покладених на них Законом України “Про запобігання корупції” обов’язків щодо захисту викривачів.

Дослідження також було представлено на спільному заході з Національним агентством експертному колу та уповноваженим з питань виявлення та запобігання корупції органів влади.

Обидва дослідження підготовлені в межах «Ініціативи з розвитку аналітичних центрів в Україні», яку виконує Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Ініціативою відкритого суспільства для Європи (OSIFE) за фінансової підтримки посольства Швеції в Україні. Думки та позиції викладені у цій публікації є позицією авторів та не обов’язково відображають позицію посольства Швеції в Україні, Міжнародного фонду «Відродження» та Ініціативи відкритого суспільства для Європи (OSIFE).

3. АКАДЕМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

В лютому Оксаною Гус, радницею з розвитку АСРЕС, було концептуалізовано «Посібник передових практик боротьби з корупцією» для Генерального директорату з міграції та внутрішніх справ Європейської Комісії.

Метою посібника стала актуалізація різноманітних антикорупційних практик в державах-членах ЄС, які показали свою ефективність у вирішенні проблем,

пов'язаних з корупцією. Посібник покликаний показати позитивний приклад для запровадження подібних ініціатив в інших країнах.

Посібник описує 27 передових практик – по одній на кожну країну-члена ЄС – які продемонстрували ефективність в запобіганні чи виявленні корупції. Мова йде як про усталені, напрацьовані роками практики, що довели свою результативність, так і про інноваційні рішення.

Передовий досвід згруповано за 8 антикорупційними підходами. Кожен підхід розкритий теоретично та проілюстрований показовими кейсами. Оскільки перенесення практик з одного контексту в інший є складним завданням, що вимагає врахування багатьох аспектів, в аналізі прикладів увага зосереджується на механізмах впровадження антикорупційних ініціатив, порівнянні витрат та ризиків.

У продовження спільного дослідницького з Лейденським Університетом, який був присвячений дослідженню спроможності громадянського суспільства в Україні щодо боротьби з корупцією, дослідниці АСРЕС Аліна Лось, Христина Хамбекова та Оксана Гус написали статтю під назвою «Corruption framing and formation of action strategies: case of regional civil society organizations in Ukraine», яку було опубліковано в індексованому журналі "Crime, Law and Social Change".

У статті аналізується різні підходи до фреймування антикорупційної активності громадянського суспільства на регіональному рівні в Україні.

4. ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ

У 2020 році АСРЕС разом з відомим світовим економістом Романом Шеремета запланували проведення теоретичного дослідження, яке базуватиметься на підходах поведінкової економіки і буде направлене на винайдення балансу між превенцією і санкцією за вчинення корупційних правопорушень. Теоретичні напрацювання цього дослідження планується у подальшому перевірити на практиці у різних сферах. Було підготовлено дизайн

експерименту, його основні правила та отримано Ухвалу Комітету з етики наукових досліджень НаУКМА.

Так, у 2021 році було проведено польовий етап експерименту, який включав проведення онлайн-сесій з учасниками, якими були переважно студенти з усієї України. Наразі триває опис отриманих даних, який планується представити в якості наукової статті у 2022 році.

5. ACREC REVIEW

«ACREC Review» – це періодичне видання Міждисциплінарного науково-освітнього центру протидії корупції НаУКМА, яке представляє собою аналітичний продукт на основі наукових, практично зорієнтованих досліджень у сфері запобігання корупції. Ключовою метою цього видання є надання можливості опублікувати свої дослідження молодим та перспективним дослідникам, які шукають альтернативні підходи до розуміння і визначення корупції та шляхів її протидії, а також посилення аналітичної складової досліджень в цій області знань.

У 2021 році було вирішено видати спеціальну серію ACREC Review, яка була присвячена пам'яті pana Андрія Мелешевича. У написанні статей цієї серії взяли участь студенти Магістерської програми “Антикорупційні студії”, які були слухачами курсу п. Андрія “Кращі практики подолання корупції”. Перший випуск цієї серії був присвячений кращим практикам подолання академічного плагіату у сфері вищої освіти. У 2022 році планується продовження випуску цієї серії ACREC Review.

6. ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЄКТ «OPENING THE BLACK BOX OF POLITICAL WILL: LOCAL PUBLIC AUTHORITIES AND ANTI-CORRUPTION EFFORTS IN UKRAINE»

У 2021 році продовжилась реалізація спільного дослідницького проекту Гьотенбургського Університету, АСРЕС та Київської школа економіки, який був присвячений вивченню та аналізу концепції політичної волі щодо політики протидії корупції серед місцевих органів державної влади. У 2021 році дослідницьким консорціумом було проведено збір даних у 8 містах України і видано перший policy brief “Building Political Will to Combat Corruption”.

7. СПІВПРАЦЯ З ІНОЗЕМНИМИ ДОСЛІДНИКАМИ

Реалізуючи себе як дослідницький хаб в регіоні, АСРЕС надає можливість закордонним науковцям проводити польові дослідження на своїй базі. Так, у 2021 році до нас звернувся Іван Гуніч - аспірант та дослідник Університету Цюриху, якого цікавила тема створення Вищого антикорупційного суду та залучення іноземних експертів до оцінювання суддів ВАКС. Іван провів місяць з командою АСРЕС, протягом якого ним було проведено 10 інтерв'ю з

представниками експертного середовища, суддями ВАКС та громадськими активістами. Крім того, Іван брав участь у декількох відкритих заходах партнерів АСРЕС.

Отримані ним дані слугуватимуть основою його дисертації. Інтерв'ю з представницями суддівського корпусу ВАКС буде опубліковане в журналі Швейцарської асоціації суддів (the Swiss Association of Judges) «Justice - Justiz - Giustizia» https://www.weblaw.ch/competence/editions_weblaw/richterzeitung.html

8. НАУКОВІ КОНФЕРЕНЦІЇ, КОЛОКВІУМИ, СЕМІНАРИ

Не дивлячись на світову пандемію, представниками АСРЕС у 2021 році вдалось взяти участь у декількох наукових заходах, де вони мали можливість представити результати своєї дослідницької роботи.

Восени 2021 року проходила чергова Конференція Європейського співтовариства кримінологів. Андрій Білецький виступив модератором та спікером панелі “The Future of Policing: Advances in IT and Cyber Enabled Policing”. Темою його доповіді було представлення досвіду впровадження e-Case management system в кримінальному процесі в Україні. Крім нього, у панелі взяли участь представники університетів Великобританії та Бельгії, які зацікавились особливостями впровадження такої системи.

Восени також було проведено науковий колоквіум, присвячений обговоренню дослідження “Бізнес та викривачі”. Учасниками колоквіуму стали представники експертної спільноти та практики з питань бізнес-комплаєнсу - колеги з Всеукраїнської мережі доброчесності та комплаєнсу (UNIC) та Ethicontrol. Учасники активно висловлювались з приводу поставлених цілей дослідження, дослідницьких питань та загального опису дослідження.

Оскільки АСРЕС як аналітичний центр є частиною спільноти Національного університету “Кієво-Могилянська академія”, який розвивається в межах Ініціативи розвитку аналітичних центрів, яку виконує Міжнародний фонд “Відродження”, важливим є обмін досвідом із розвитку університетського аналітичного центру з

іншими стейкхолдерами. Так, представники ACREC мали змогу взяти участь у конференції «Від інституалізації до впливу: розвиток аналітичних центрів у державних університетах України», організовану Центром соціальних досліджень Сумського Державного Університету. Учасники конференції поділились власним досвідом роботи в університетських аналітичних центрах, обговорили з донорами переваги різних моделей фінансування аналітичних центрів, а також провели розмову з представниками Міністерства освіти і науки щодо подальших кроків розвитку спільноти університетських аналітичних центрів.

**Андрій Білецький виступив
спікером на конференції у СумДУ**

ПРОСВІТНИЦТВО

1. АНТИКОРУПЦІЙНІ ТУРИ

Недивлячись на несприятливі умови для розвитку проекту Київських антикорупційних турів у вигляді світової пандемії, у 2021 році нами було:

- відкрито новий маршрут «Золоті Ворота», який включає 5 станцій, які переважно стосувалися таких корупційних механізмів, як незаконні забудови, непотизм та використання фірм-прокладок.
- продовжено розвиток онлайн нетворкінгу (онлайн екскурсії та інтерв'ю з розслідувачами): в часи карантину ми впровадили новий формат зустрічей з нашими учасниками, а саме – інтерв'ю з антикорупційними діячами. Почали зі знайомства з Костянтином Піонтовським, розслідування якого лягло в основу нашої станції про парки та розкрадання державних коштів. Під час інтерв'ю розвинулась цікава бесіда на тему захисту прав викривачів.
- проведено інтерактивну частину антикорупційної програми Анти-Core для 50 студентів з різних куточків України. АнтиCORE - це дводенний антикорупційний курс для молоді. Так, зокрема гідеса Київських антикорупційних турів, Альона Куценко, провела інтерактивну частину програми, під час якої студенти: виконали ситуативні та тренінгові завдання, в ході яких навчилися надавати оцінку різним корупційним кейсам, визначати корупційні механізми; працюючи в командах розробили власні вимоги до держави та проаналізували інструменти взаємодії громади із органами державної влади; презентували блок «Наші дії», знайшовши креативні шляхи активації змін «знизу вгору».

3. ПРОСВІТНИЦЬКІ ЗАХОДИ ДО ЯКИХ ЗАЛУЧАЛИСЬ ЕКСПЕРТИ АСРЕС

ФОРУМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навесні 2021 року було проведено Форум вищої освіти - конференцію лідерів змін для обміну досвідом і кращими практиками із розвитку українських університетів.

АСРЕС як один із провідних аналітичних та освітніх центрів України, що діє при Національний університет "Києво-Могилянська академія",

також взяв у ньому участь. Спікером події був Андрій Білецький, адміністративний директор АСРЕС.

У своєму виступі він розповідав про досягнення Центру, освітній, науковий та просвітницький напрямки, інтерактивні проєкти, вихід на міжнародну арену. Головним меседжем його виступу був "як створити успішний аналітичний центр в університеті та не прогоріти".

УЧАСТЬ В ОБГОВОРЕННЯХ У РАМКАХ ЦИКЛУ ДИСКУСІЙ ВІД WHITE-COLLAR CRIME & INVESTIGATION

White-Collar Crime & Investigation - це спільнота однодумців: правоохоронців, суддів, адвокатів, наукових експертів та студентів, які об'єднані спільною метою обговорення проблем запобігання та протидії корупції і білокомірцевій злочинності.

У рамках спільноти було запущено цикл дискусій, в декількох з яких взяли участь експерти АСРЕС.

Перший із заходів стосувався основним аспектам механізму захисту викривачів в Україні. Запрошеними експертами були виконавча директорка АСРЕС Оксана Нестеренко, керівник Департаменту запобігання та виявлення корупції Сергій Деркач, експерт з питань White-Collar Crime&Investagions Олександр Абакумов та Голова правління ГО "Стоп Нелегал" Денис Шинкаренко.

Друге обговорення, в якому взяли участь експерти АСРЕС, Відкритого офісу НАБУ та Офісу розбудови доброчесності НАЗК стосувалось просуванню антикорупційної освіти в Україні.

ЕКСПЕРТНИЙ НАПРЯМ З ПІДТРИМКИ РЕФОРМИ ЗАХИСТУ ВИКРИВАЧІВ В УКРАЇНІ

Одним з ключовим напрямів діяльності АСРЕС є підтримка реформи захисту викривачів в Україні. Наші експерти долучались ще до формування діючого насьогодні Закону України “Про доступ до публічної інформації”, а також першої спроби законодавчо захистити викривачів - Проекту Закону №4038а про захист викривачів і розкриття інформації про шкоду або загрозу суспільним інтересам. Надалі ж експерти входили до складу робочої групи з написання Проекту Закону №1010 про внесення змін до Закону України “Про запобігання корупції” в частині захисту викривачів корупції і доклали значних зусиль до того аби наше законодавство максимально відповідало світовим стандартам захисту викривачів.

У 2021 році варто виділити декілька активностей експертної команди АСРЕС щодо підтримки сталості реформи захисту викривачів та її подальшого розвитку.

Спільна адвокаційна кампанія із закликом до Президента України ветувати проект Закону №3450, який було прийнято з поправками у Верховній Раді України.

У лютому Верховна Рада України мала прийняти Проект Закону №3450, який було направлено на удосконалення захисту викривачів, а саме введення Єдиного порталу повідомлень викривачів. Однак, народні депутати України з голосу внесли правки до тексту законопроекту, які потенційно могли зруйнувати всю реформу щодо захисту викривачів. Відтак, АСРЕС з рядом інших провідних антикоорупційних організацій України та міжнародними партнерами доєднались до інформаційної кампанії із закликом до Президента України ветоувати вказаний Проект та повернути його на доопрацювання в Парламент. У рамках цієї кампанії нами було проведено спільний захід з Transparency International Ukraine, Whistleblowing International Network та Government Accountability Project під назвою “Закон ПРОТИ викривачів: чому Президент має застосувати вето?”, а також відвідано низку ефірів на цю тему.

У підсумку, нами було досягнуто мети нашої кампанії.

Співпраця з Національним агентством з питань запобігання корупції в частині посилення їх спроможностей щодо захисту викривачів.

Починаючи з 2020 року, НАЗК та АСРЕС плідно працюють над імплементацією та покращенням правозастосування норм Закону України “Про запобігання корупції”, які стосуються захисту викривачів корупції. За минулий рік, командою проекту було розроблено [9 роз'яснень законодавства, які були прийняті НАЗК, Практичний посібник щодо роботи з викривачами для уповноважених підрозділів \(уповноважених осіб\) з питань запобігання та виявлення корупції](#), готується до виходу гайд для викривачів.

Окремим великим проектом було проведення спільної Міжнародної конференції “Викривачі корупції в Україні: успіхи та виклики”.

Її метою було започаткування дискусійної платформи для обміну думками та мережування фахівців у сфері захисту викривачів, розвиток партнерства, утвердження інституту викривання в Україні.

У заході взяли участь: Голова та представники профільних департаментів та управлінь Національного агентства з питань запобігання корупції, народні депутати України, представники експертної спільноти, міжнародні експерти, судді Верховного суду, Вищого антикорупційного суду, працівники Національного антикорупційного бюро України та прокурори Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Запрошені гості заходу та спікери в режимі дискусій та майстер-класів обговорювали кращі світові практики захисту викривачів, успіхи, виклики та нові можливості, які вже досягнуто і які відкриваються в Україні.

Окремим заходом в рамках конференції було проведення майстер-класу у форматі квесту для уповноважених осіб щодо роботи з викривачами корупції. На підставі проведеного заходу було презентовано Практичний посібник, який має допомогти уповноваженим організувати цікаве та інноваційне навчання.

Окремо маємо зазначити про створення першого в Україні [Науково-практичного коментаря законодавства України про захист викривачів корупції](#), який було створено експертами ACREC, НАЗК та Transparency International Ukraine. Метою цього видання є підвищення рівня обізнаності уповноважених осіб, а також інших посадових осіб – суб'єктів владних повноважень у сфері застосування законодавства про захист викривачів корупції та, відповідно, уніфікації правозастосовної діяльності в цій царині органами державної влади, місцевого самоврядування та іншими суб'єктами.

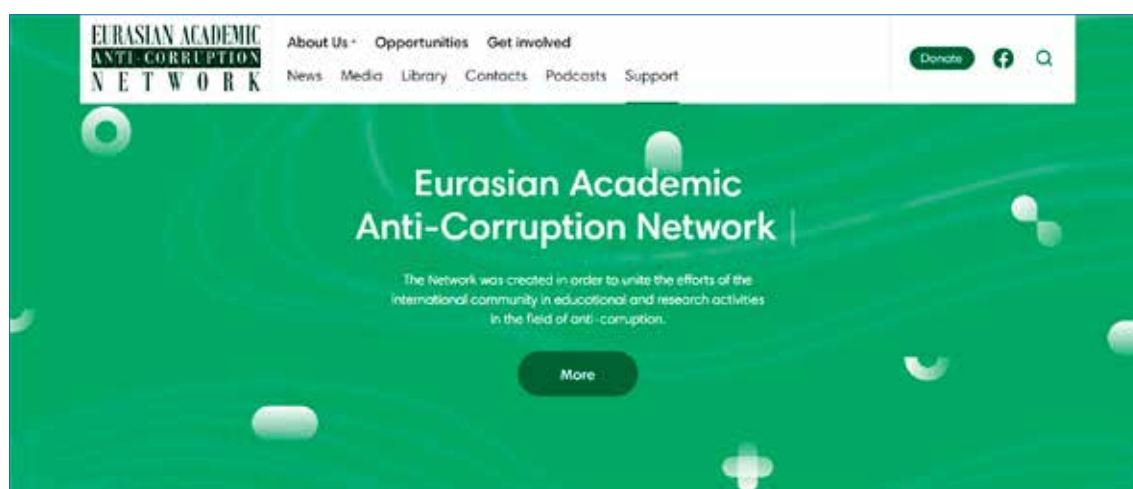
Коментар містить 8 розділів, які розкривають питання: поняття і правового статусу викривача,

основи його державного захисту, механізми заохочення та формування культури повідомлення, порядок здійснення повідомлення викривачем, захист трудових прав викривача, гарантування анонімності та конфіденційності, права на винагороду, а також процесуальний статус викривача у різних типах провадження.

Науково-практичний коментар було представлено на спільному з НАЗК заході за участі представників експертної спільноти, донорів та уповноважених.

Видано в межах проєкту «Посилення спроможностей Національного агентства з питань запобігання корупції щодо захисту викривачів», який реалізується Міждисциплінарним науково-освітнім центром протидії корупції в Україні за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Матеріал відображає позицію авторів і не обов'язково збігається з позицією Міжнародного фонду «Відродження».

EURASIAN ACADEMIC ANTI-CORRUPTION NETWORK

ACREC продовжує співпрацю з регіональними партнерами щодо інституціоналізації антикорупційної освіти шляхом участі та просування Eurasian Academic Anti-Corruption Network. Нагадаємо, що до складу EAAN, крім ACREC, входять: Institute for Development of Freedom of Information (Грузія), Transparency International Armenia, Public Administration Academy of the Republic of Armenia (Вірменія), Think Tank Expert-Grup (Молдова), Academy of Public Administration under the President of the Kyrgyz Republic, Central Asian Research Institute on Corruption and Money Laundering (Киргизька республіка).

Цьогоріч нам вдалось запустити офіційний веб-сайт Мережі www.eaacn.org. На веб-сайті зібрана вся актуальна інформація про поточну діяльність Мережі, її хаби та експертів.

Наприкінці навчального року 2020\2021 спільно з партнерам було вирішено організувати офіційну церемонію випуску студентів антикорупційних програм за участі професора Метью Стівенсона з Harvard University, який також провів лекцію для учасників заходу.

З метою подальшого розвитку та підвищенню обізнаності про діяльність EAAN, ACREC спільно з експерткою Інною Неллес запустили серію подкастів «UNCHAINED: Історії успіху в боротьбі з корупцією у Східній Європі та Євразії».

Гості подкасту розказують про успіхи боротьби із корупцією та уроки, які ми можемо вивчити на прикладі України, Молдови, Вірменії, Грузії та Киргизстану.

Ці знахідки стануть в нагоді усім, хто шукає ефективні рішення у боротьбі з корупцією або досліджує пострадянський простір.

Наразі було випущено 1-й епізод подкасту «[Що таке корупція в сучасному світі?](#)»

Ми також продовжуємо позитивну практику залучення експертів хабів до викладання на антикорупційних програмах один одного. Експерти ACREC Аліна Лось, Макс Бадер, Олександра Койдель та Оксана Гус долучались до проведення занять в хабах з Киргизстану та Вірменії.

Фінансування діяльності Eurasian Academic Anti-Corruption Network здійснюється за підтримки Open Society Foundation та Міжнародного фонду "Відродження".

МЕНТОРСЬКИЙ НАПРЯМ

У 2021 році АСРЕС завершив дворічну програму менторської підтримки «Зміцнення організаційних спроможностей регіональних/місцевих громадських антикорупційних організацій в Україні»

За підсумками програми:

- Загалом, 34 представників регіональних/місцевих ГО долучились до навчання на Сертифікатній та Магістерській програмах АСРЕС (31 на Сертифікатній та 4 на Магістерській);
- Було підвищено спроможності таких регіональних коаліцій, як: «Спілка ініціатив Чернігівщини»; «Рада реформ Рівного», «Рада Реформ Хмельниччини», «Рада експертів»; «Львівська рада реформ»; «Громадський пояс Донбасу»; «Луганщина.Жінки. Мир. Безпека»; «Тернопільський центр реформ»; Мережа центрів громадського контролю «ДІЙ!».
- 20 ГО отримали індивідуальні плани інституційного розвитку (2020), які допомогли їм чіткіше бачити свої цілі та планувати відповідно;
- 16 ГО отримали комплексну оцінку та рекомендації щодо інституційного розвитку (2021), які після завершення проекту працюватимуть як «дорожні карти» для них;

- 13 ГО створили з нуля або оновили та систематизували свої Стратегії розвитку, а ще 5 ГО отримали допомогу в підготовчому процесі;
- 10 ГО створили з нуля або оновили свою комунікаційну стратегію, стратегії збору коштів, оперативні плани та політику, а 8 ГО отримали допомогу в підготовчому процесі;
- Принаймні 5 ГО отримали гранти на антикорупційну діяльність (проекти) та 2 ГО на інституційний розвиток, а 13 ГО отримали допомогу у підготовці грантових заявок;
- Усі ГО-учасниці пройшли понад 50 годин тренінгів з усіх сфер антикорупційної експертизи та понад 1800 годин експертної та менторської підтримки;
- 17 регіональних/місцевих ГО отримали можливість встановити міцний зв'язок з 4 міжнародними донорськими організаціями в рамках інформаційних зустрічей, організованих ACREC.

Програма менторської підтримки "Зміцнення організаційних спроможностей регіональних/місцевих громадських антикорупційних організацій в Україні" було реалізовано за фінансової підтримки програми MATRA, яка реалізується Міністерством закордонних справ Королівства Нідерландів.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

ГРАНТЕРИ У 2021 РОЦІ

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

International Renaissance Foundation

#USAID_
Взаємодія

Проект «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія»

Swedish International
Centre for Local Democracy

*Swedish International Centre
for Local Democracy*

Kingdom of the Netherlands

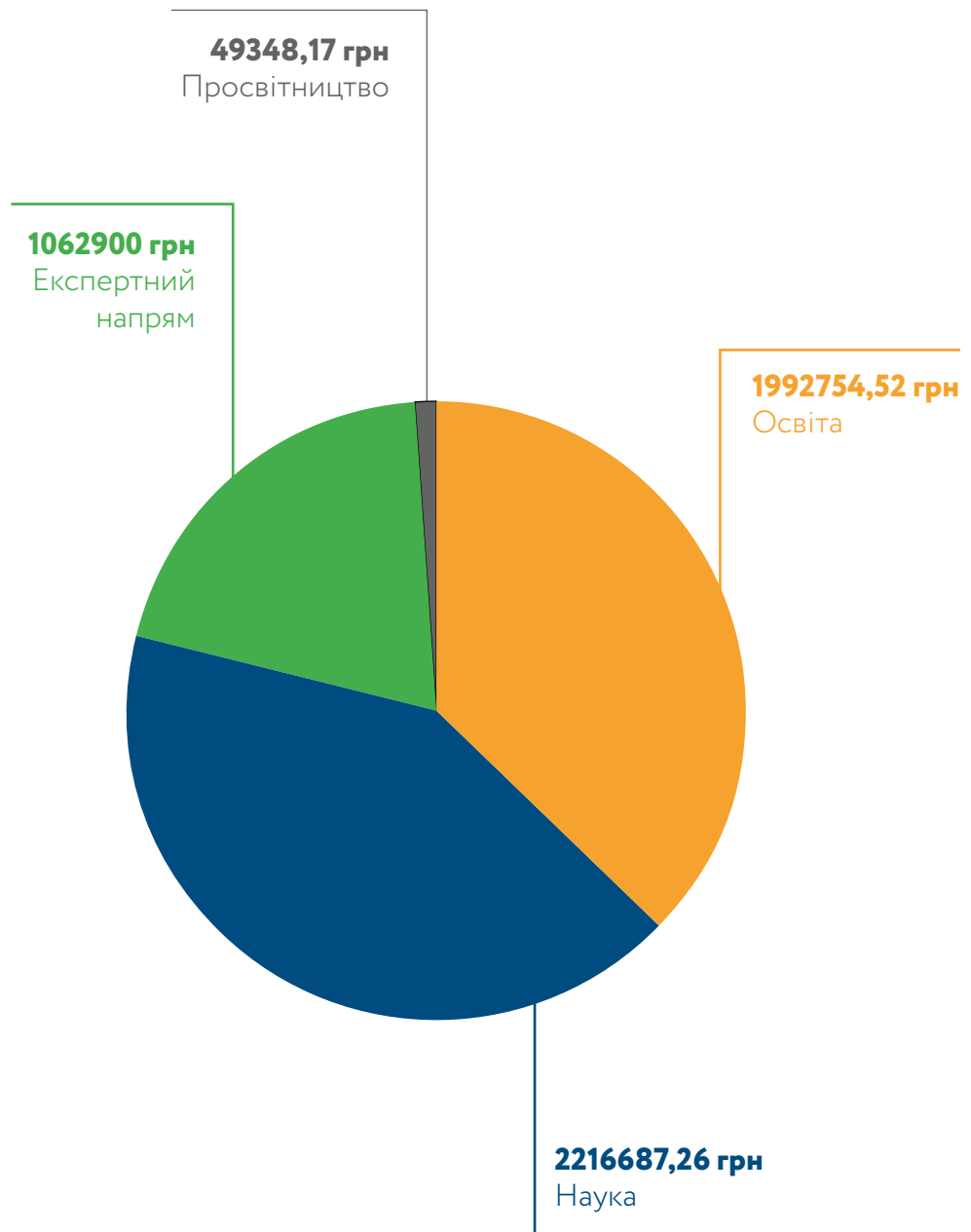
Matra Program

Посольство Королівства Нідерландів в Україні, програма МАТРА

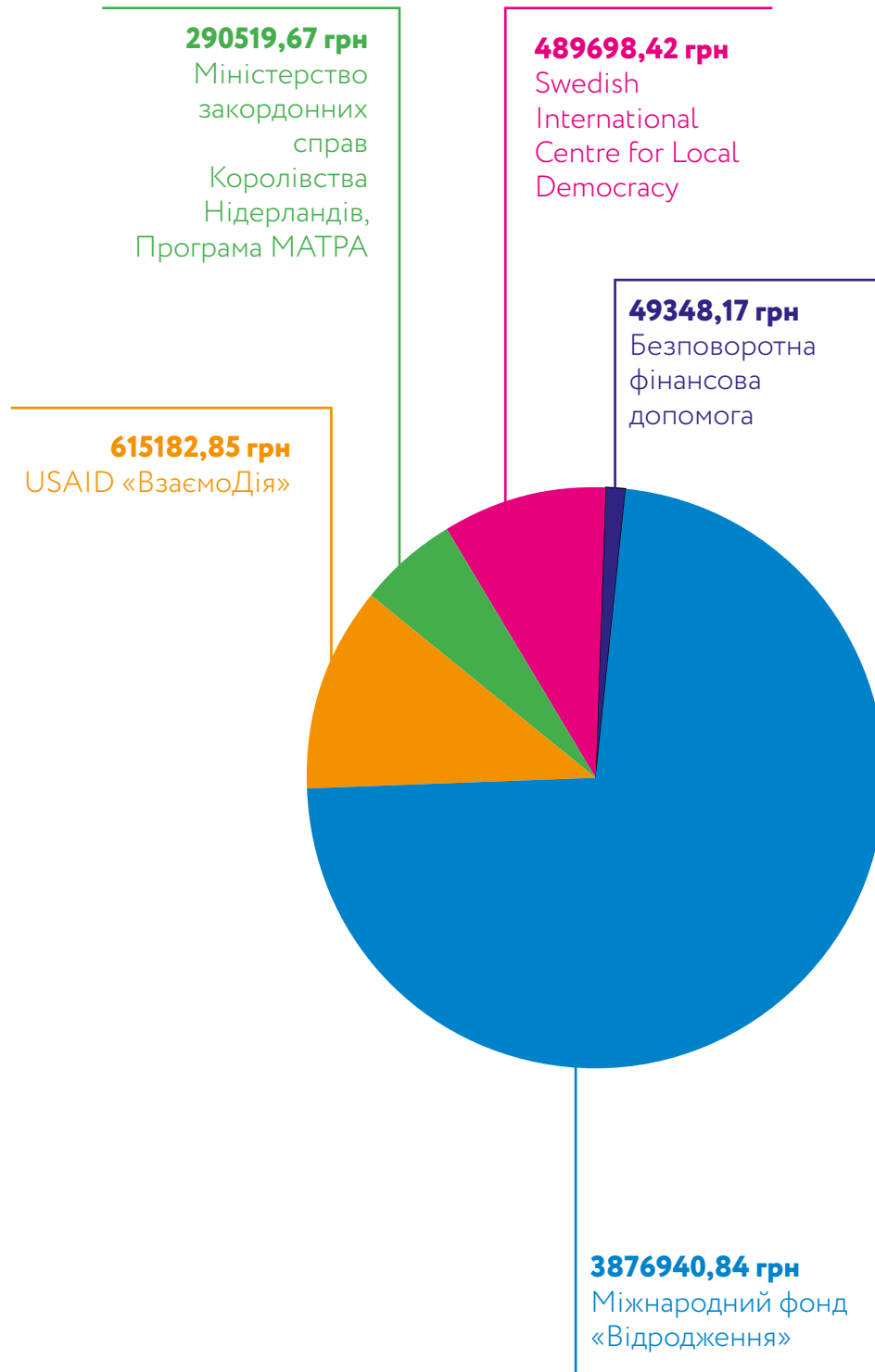
ACREC

Безповоротна фінансова допомога

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ЗА НАПРЯМАМИ

ДОНОРСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ-ПАРТНЕРИ АСРЕС У 2021 РОЦІ

 м. Київ, вул. Волоська 8/5, корпус 5, офіс 110-Б

 acrec@ukma.edu.ua

 <https://acrec.org.ua>

 <https://www.facebook.com/acrec.ua>

 <http://acwalks.com.ua>

 https://courses.prometheus.org.ua/courses/NAUKMA/ANTICOR101/2015_T2/about

 https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:IRF+CSHW101+2018_T1/about

